

پہ اور نو کپی سندری

(شعري ٲولگه)

محمد اسمعيل يون

۱۳۸۷

Ketabton.com

پہ اور نو کپی سندری

شاعر

محمد اسمعیل یون

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	په اورو نو کي
سندري	
شاعر:	محمد اسماعيل يون
خپرنډوی:	يون کلتوري يون
چاپ شمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۷۲ ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ ل کال
د شاعر	
پرله پسې نومره:	(۱۰)
د خپرنډوی	
پرله پسې نومره:	(۱۰)
کمپوزر:	ضيا الرحمن ضيا

نيوليک

مخ	سرليک	گڼه
۱	د دويم چاپ سريزه	۱
۴	سريزه	۲
۱۰	تاب	۳
۱۲	د ارواگانو سلگۍ	۴
۱۳	ساده قتل	۵
۱۵	د ژوند رنگ	۶
۱۲	سهوه	۷
۱۸	نامعلوم قبرونه	۸
۲۰	اسمان او ځمکه پوه دي	۹
۲۲	نيمه لاره	۱۰
۲۴	ستوري ستوري او بنکې	۱۱
۲۲	ماتي هيلې	۱۲
۲۸	د څلورو کلو شپې مې	۱۳
۲۹	د کفر رحم	۱۴
۳۱	کيسې	۱۵
۳۳	له ځانه سره جنگ	۱۶
	لکه وختونه چې وختونو کې مري	۱۷
	۳۵	
۳۲	وينې تخيل	۱۸

۳۸	د شعر په پاڼو	۱۹
۴۰	زهر	۲۰
۴۲	دا په کومو سترگو گوري!	۲۱
۴۳	بری که نابری	۲۲
۴۵	سپېڅلی غرور	۲۳
۴۷	د سپینو خولو پرځې	۲۴
۴۹	د اوښکو سباوون	۲۵
۵۱	زهرجنه خندا	۲۶
۵۳	د خندا وزرونه	۲۷
۵۵	امام شکرونه باسي	۲۸
۵۷	د اور په جېل کې	۲۹
۵۹	پورنی	۳۰
۶۱	درنا حورو!	۳۱
۶۳	د زهرو فصل	۳۲
۶۵	چاویل چې د گلونو ښار به وړان شي؟	۳۳
۶۷	ولولیز پسرلی	۳۴
۶۹	د اوښکو احرام	۳۵
۷۱	اود گلود سندر و اتې بیا له سره وړان شو	۳۶
۷۳	یو جانان او یو جام	۳۷
۷۵	خواږه خواږه زخمونه	۳۸
۷۷	د ستورو قافله	۳۹
۷۹	مړاوی جانان	۴۰
۸۱	د شمال	۴۱

۸۳	د مینې پیغمبر	۴۲
	د سرو تیونو کان	۴۳
	۸۵	
۸۷	د پانو مومن	۴۴
۸۹	د صراط پل	۴۵
۹۱	د جام جنازه	۴۶
۹۳	د سندرو په وزرونو	۴۷
۹۵	شهید غرونه	۴۸
۹۷	څلور شپې	۴۹
۹۹	ستوري لمرونه	۵۰
۱۰۱	د روح سپېڅلی زور	۵۱
۱۰۳	د شعر پری	۵۲
۱۰۵	سندریزه وږمه	۵۳
۱۰۷	د شعر حجاب	۵۴
۱۰۹	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۵۵

ددې ټولگې پر دويم چاپ څو خبرې

((په اورونو کې سندرې)) زما د شعرونو دويمه ټولگه ده چې پر ۱۳۷۲ل کال په پېښور کې چاپ شوې ده. په دې ټولگه کې اکثره هغه شعرونه راغلي، چې ما د خپل تحصيل او تر

هغه وروسته د

تنظیمواکۍ پر مهال

لیکلي او یو څو داسې

شعرونه په کې هم شته

چې د طالبانو د واکمنۍ د

لومړیو کلونو په بهیر کې

لیکل شوي دي. دا ټولگه

هغه وخت د هېواد د تکره

شاعر نغلي

عبدالمالک بېکسیار په

زیات ټینګار او مالي لګښت خپره شوه، که د هغه ټینګار نه

وای، نو دا ټولگه ما هغه مهال نه خپروله. له هغه وخته بیا تر

دې دمه زه پریو لړ کلتوري، سیاسي او ټولنیزو چارو دومره

مصروف شوم، چې زما شاعرۍ ته یې ډېر زیان ورساوه. شعر

يو تقدس دی، زیات زهد، تقوا و خلوت ته ضرورت لري، له سیاسي او ټولنیزو کارونو او په دې لاره کې له پرتو دېوانو او لېوانو سره، د شعر ملکه، الهه او پرنښته یو ځای مزل نه کوي او نه د شعر بڼکلا د سیاست له بدرنگیو سره غاړه غړې حرکت کوي، نو ځکه که څوک غواړي یوازې شاعر پاتې شي، باید دې، چې خپل ذهن او قلم پر نورو گڼو کارونو مصروف نه کړي. د شعر بڼاپېری یوازې زهد، بڼکلا او تخیل مني؛ له نورو گڼو چارو سره یې کار نه شته. په همدې خاطر څومره چې زما نور کارونه ډېرېدل، د شعر بڼاپېری راڅخه مرورېدلې او لرې کېدلې، خو بیا به هم کله په خوب او کله په وینښه راتله او زما ذهني روزگار د ارامتیا سبب به کېدلې او روحي ستړیا به یې رانه وړلې. تردې ټولگې وروسته مې کله کله شعرونه لیکلي دي، خو دومره لاه نه دي، چې د یوې بلې ځانگړې شعري ټولگې بڼه خپله کړي.

زه هم په شعر پسې منډې نه وهم، کله چې دا بڼاپېری خپله راشي، نو بیا ورسره د زړه خواله کوم. هر کله چې زما شعرونه د بلې ټولگې تر کچې ورسېدل، بیا به یې د یوې ځانگړې ټولگې په توگه چاپ کړم. تردې ټولگې وروسته لیکل شوي شعرونه مې ځکه په دې ټولگه کې رانه وړل، چې دا ټولگه د خپل زمان او مکان د حالاتو انځورنه کوي او نور وروستي شعرونه د

خپلې زمانې رنگ لري، نو ځکه مې دا ټولگه د خپل هغه وخت
د ارزښت او اهميت له مخې په خپله بڼه پرېښوده. په شعرونو
کې مې هم ورته هېڅ گوتې نه دي وهلي، يوازې هغه چاپي او
املايي تېروتنې چې په تېر چاپ کې وې، هغه مې ترډېره حده
سمې کړې. گرامري سمون خو هسې هم پر شعريا نظم د پوره
تطبيق وړ نه دی، نو هغه مې له خپل معمول حالت سره سم
پرېښود. نورې خپلې خبرې نه اوږدوم او تاسې قدرمن، ددې
ټولگې لوستو ته رابللم.

په درناوي

پوهندوی محمد اسمعيل يون

کابل- افغانستان

ارگ؛ د جمهوري رياست ودانۍ

۱۳۷۸ل کال د سلواغې ۲۱مه

سريزه

د يومات ژوندون کيسه ده، ژرغونې شانتته ژاړي
نيمه مړه نيمه ويده ده، ژرغونې شانتته ژاړي

او دا کيسه د يو يون کيسه ده، د يو ژوند کيسه ده او زموږ د
زمانې د يو ژوندي تاريخ کيسه.
دا کيسه د هغو غمجنو شپبو کيسه ده، چې د ښار واټونه بيا
له سره او په نوي رېتم جوړېږي...

...

کوڅه کې شور شو او هاها شوه کوڅه ښکته شوله
د ښار واټونو کې د ښکته او د چرسو واټ شو جوړ
په يوه نوي رېتم
او بيا ښکته او د وړې پورته کړې له خپلو ولو
پېغله يې گډه کړه بربنډه لکه سپينه او معصومه
سپوږمۍ...

دا کیسه د هغو شپو او ورځو کیسه ده، چې د تقلبي قدرت
پرگدی ناست امام د وطن د مرگ تسبی تېروي او شکرونه
باسي:

...

او د عطار له هټۍ نه راځي د عطرو او لونگو د
وړمو رنگین رنگین تخیل

اوس هر ما بنام له شپږ پوړیزو خونو
پېغلې د خپلې حیا روح سپاري
د خدای (ج) د پرېستو گوتو ته

او د سپېڅلې ځمکې غېږې ته پناه وروړي
خو امام ناست د هوس په مرمرینه خونه
په خپلو گوتو د وطن د مرگ تسبی تېروي
او د قدرت د جنون

د خوږو میو په ډنډونو کې برېنډ لامبي
او د ژړا پر ځای شکرونه باسي.

د دغو ټولو کیسو، شپو او ورځو شپو تر شا یو حساس او
نوبتگر قلم چلوونکی ولاړ دی، چې په سرو اوروونو کې یې هم
د قلم نېغ سر چا ته ښکته نه شو او د مرگ او ژوند په اورنیو
شپو کې یې هم د وطن سندرې وویلې او ښه په خوند یې وویلې.

هغه لا تش اسمعيل و او يون يې لا نه وو پيل کړی، چې د کابل په سپېرو کوڅو کې زما ورسره اشنايي شوه، زه چې هر ځلي د اسمعيل نوم د ده په غياب کې ياد کړم، نو بيا مې يو په تنه خوار، وچ کلک او ځيرک زلمی، د ښوونځي درې څلور کتابه په يوه اخبار کې راغبرگ په تخرگ کې نيولي ښخ سترگو ته ودرېږي.

اسمعيل ټيک هماغه شان چې اسمعيل (ع) له خپلو پښو څخه د زمزمود او بوچيني راووتولې، له خپلو خلاقو گوتو څخه د نوبت ويالې راخوږوي. دی ددې په څنگ کې چې زموږ د وطن د څلور کلنې ملي غميزې انځورونه کاري، خو شعر ته د تعهد او نوبت مساله يې هم له ياده نه ده ايستلې:

د زړونو زورو مو د لبرانو لوت که
لکه وطن چې رهبرانو لوت که

د تاد شونډو قهر زما زړه وپړی نه شي
دا روس کله کوی شي له افغانه سره جنگ؟

د يون په دغه ارزښتناک زيار کې يوه بله د يادولو وړ خبره د ټيپې او ازاد شعر د انډول ده، سره له دې چې دغه کار د يون په ابتکار کې نه شي راتلای او ترده دمخه زموږ نورو ليکوالو هم دغه کار کړی دی، خو په کوم انداز کې چې يون ټپه او ازاد

شعر سره غاړه غړۍ کړي، زما په خيال زموږ په معاصر ادب
کې به يې بېلگې کمې وي، د بېلگولو راوړلو څخه يې په دې
نيت تېرېږم، چې نه غواړم ټول کتاب يو ځل په سريزه کې په
لوستونکو ولولم. د يون په شعر کې د زياتو بڼکلاوو څخه يوه
دا هم ده، چې هغه هره خبره لکه هماغه شان چې د وخت او
حالاتو ضرورت دی، نېغ په نېغه اوسا کوي، گيلې او مانې
يې رسا د نښې منع ولي او د پښتني ټولنې نيمگړتياوې د يوه
حساس نقاد په شان راوباسي او د خلکو مخې ته يې ږدي:

چاوي يو قام زرو ته وکړه سجده

ما ته خو لراو بر پښتون بڼکاري

...

دهېڅ مغول لښکر مې د زړه ښار کې پلې نه دی
شمشاد په وينو سور يمه خيبر وژلی يم

د زړه رڼا مې سره په وينو شوله

د هغې دغې عقيدې په نامه

له مرحوم استاد روحي سره مې د ځاني خبرو په ترڅ کې له
خدای بښلي څخه دا خبره زده کړې وه، چې ويل يې: دهېڅ يوه
شاعر ټول شعرونه اوله درجه نه وي.

د همدې خبرې په استناد بايد وويل شي، چې د يون په دغه
جونگ کې د گوتو په شمېر دويمه درجه شعرونه هم راغلي،
وگورئ د صراط پل، د سمال، زهر.

خو دا خبره په دې مانا نه ده، چې گوندې د يون شعري يون پر
همدې ځای ولاړ دی، يون ځوان شاعر دی او لا خو د خپلې
شاعرۍ د لومړيو واټنونو لاروی دی، هغه به لا نور واټنونه
وهي او يون به کوي او د پښتو پر لمن به د ډېرو داسې گلو کر
کوي، چې په وږم او رنگ يې د خړ څادري پښتون د ژوند پر
شاړه کرونده د هيلو غوټۍ راسپړي.

که د پښتو ادب ټيکه داران مې په کفر محکوم نه کا او دا
اجازت راکاندي چې د خپل ادب (پښتو ادب) پر لمن مې يوه
پيش گوښي وکړم، نو بايد ووايم چې زه له گران يون څخه دومره
هيلې، غوښتنې او د خلاقو کارونو انتظارونه لرم لکه څومره
چې خداى بښلي علامه عبدالحى حبيبي صاحب کړي دي. زما
دغه خبره به هېڅکله هم په دې مانا نه وي، چې گوندې ما به د
علامه صاحب شان ته خداى (ج) مه کړه په کمو سترگو کتلي
وي.

يون زموږ د زمانې د تاريخ يوه پاڼه ده، که څوک يې مني او
که نه؟ زه ورته برياليتوب، په خروارونو تخليقي کار او
ښېرازه ژوند غواړم.

عبدالمالک بېکسيار

کوپنهاگن-ډنمارک

۱۹۹۷، د جون ۱۸مه

تاب

زما په اسوېلو ستا په نازونو تیرې کېدو
په یو، وایه اشنا که په دوه ګونو تیرې کېدو

زما ساده ملګرو، ای په یو نظر مینو!
لږ ټینگ شی چې د ښکلو په مکرونو تیرې کېدو

منو د معشوقو د اداګانو تاب مونه شته
خه لویه قرباني ده چې په زړونو تیرې کېدو

زما او ستاد سترگو جنگ پخوا ځنې عادت دی
نوڅه که اوس په دروغو په جنگونو تیرې کېدو

بس یو ځل مې د شونډو په خوږو کې روح اوبه که
منم پس له هغه به د لوزونو تیرې کېدو

یو چا په گونگوسيو ورته غوږ کې داسې ووي:
راځه دیون د هیلو په قبرونو تیرې کېدو.

۵/۴/۱۳۷۰

کابل

د ارواگانو سلگۍ

خلک خو وايي چې اولاد
د مور او پلار د زړه د مينې د باغ
تنکي گلونه دي چې مړاوي شي او ورژېږي
نو زړونه هم مړاوي شي ورژېږي.
خو ما نه هېچا هم ونه پوښتلې،
چې ستا د گرانې نازينې مورد هيلو،
اميدونو ارواگانو چې سلگۍ وهلې،
او ستا د پلار د جنازې د وينو رنگ کټ چې،
د کلي منځ کې،

له تانه پټ تېرېدو،
نو تا د لوی دېوال تر شا،
خومره په زوره زوره وژړلې؟!

۲۸/۱/۱۳۷۰

د کوچني اختر دويمه، کابل

ساده قتل

د سپينو او بنکو نور وای ورېدلی ورېدلی
د چا په سوو زړونو توپدلی توپدلی

افسوس د نرمې غېږې په خوږو کې دې تاو نه کړم
اسمان خوبه څه نه وغورځېدلی غورځېدلی

دا څومره ساده قتل و چې بې اوره دې مړ کړم
تر شونډو دې وم کله رسېدلی رسېدلی

څه گرمه پاچاهي به وه د جوجو او ماجوجو
که مخکې يې قاف نه وای ودرېدلی ودرېدلی

دتاد خوږې مینې ټول خواږه پرما حرام دي
پر زړه باندي که نه وم لگېدلی لگېدلی.

۱۳۷۰ ل کال

د ژوند رنگ

لکه د شپې په زړه کې
چې د سهر د وږمو پانې
شونډې و سپرې موسکۍ شي
او رڼا د خپلو سرو مرغز لښو وړانگو
د شال وړېنمېن پلو پر ځمکه خور کړي
نو ورځ زرغونه شي ترې
او بیا د ورځې د ښکلا د پرېشانۍ له سجدې
د شپې روح وټو کېږي.
داسې مې ژوند کې د غمونو د جام
له پیماني څخه خوښي جوړېږي
او د خوښیو د خدا د غرو له څوکونه مې
غم څاڅي
او د ژوند پانوته مې رنگ ورکوي.

۲۸/۱/۱۳۷۰

د کوچني اختر دویمه - کابل

سهوه

ډېره بڼه شوه چې په خلكو كې رسوا شوم
نه د ځان شوم نه د زړه او نه د تا شوم

ستاد شونډو د سپرلي د بوډۍ ته
په ژړا كې گلې څنگه په خدا شوم؟

ددې سترگو په خوږو كې دې څه روح و؟
چې يوه شېبه كې خو ځلې پخلا شوم

تردي زيات د نهيليو ماتم څه دي؟
دهغي ډولۍ چې تله نوپه ژړا شوم

د غمونو او دردونو دې دنيا ته
لويه سهو ه زما دا وه چې پيدا شوم.

۲۱/۸/۱۳۷۰

کابل پوهنتون

نامعلوم قبرونه

که یوه ښه گېډۍ، د گلو کړمه جوړه د زړه باغ کې
د احساس له پاڼو
او د ورېښمین حسن خلا ته یې د زړه د عاطفې د اوښکو ستوري،
لکه سپین څاڅکي د سهار د پرځې ونځوم
لاړ شم د کلي هدیرې ته !

نوبه د چا پر قبر کېږد مه د گلو گېډۍ؟
د چا د قبر توغ به و مونږ په خپلو سترگو؟
د چا له شناختې نه به تاوه کړم د زړه د ارمانونو لمبه؟

د چا د قبر د سپېرو خاورو سپېره گردونه
به د ماتم ماتم ژوندون پر تندي باد کړمه
په لپو لپو؟

قبرونه ډېر دي
هديره ډکه ده
خوزه د خپلې نازولې مور او پلار قبرونه
نه پېژنم.

۲۹/۱/۱۳۷۰

د کوچني اختر دويمه - کابل

اسمان او حمکه پوه دي

عقل رنځور و؟
د سورکۍ ښکلا د شونډو په خوږو بې
د زړگي د ارادې مزي تړلي وو ټول
احساس یتیم و
زنګولې يې د خپلو ښو ټال کې
ځلېدونکې او ښکې
غیرت په وینو رنګ و
د کلي رنګه برک الوتې وه
یو و هم خوړ و ،
هېڅوک هم پوی نه شول چې څه وشولو
یوازې شنه اسمان

د خپلو رڼو سترگو
د رڼو او ښکولو له ستورو څخه
هر څه چې وشول هغه وليدلو
يوازې ځمکه پوه شوه
چې زما د زړه د ارمانو د وطن
څومره بې شمېره جنازې يې
زړه ته ننوېستي.

۳/۳/۱۳۷۰

نیمه لاره

پرې مې ږدئ چې دود شم د ارمان په نیمه لاره
داسې چې پرې ایښی یم جانان په نیمه لاره

زما د خوږې مینې نو په دې کې گناه څه وه؟
سپړلی چې رانه لوټ کړلو خزان په نیمه لاره

اشنا شونډې غونچه کړه سترگې جام اننگي مینه
زړگۍ دې رانه وړې دی ارزان په نیمه لاره

د کومې مینې غچ و او د کوم سرود بدل و؟
یوازې چې دې پرېښودم حیران په نیمه لاره

هېچا د زمانې د مکرزیر او بم ونه پوښت
دې یون خو ورته څیرې کړې گریوان په نیمه لاره.

۱۸/۸/۱۳۷۰

مرکزي لیلیه، کابل پوهنتون

ستوري ستوري او بنکې

که د رانه زړه د ((پوهنې)) د ځوانۍ د ځوانو هیلو خندا
د گل د شونډو د عطرونو سیند کې تاوه کړي
د خپلو ارمانونو لمبه
او د احساس له پاڼو پاڼو څخه جوړه شي ډولۍ د ژوندون
عاطفه سور او زرغون شال شي پرې راوغوړېږي
ته لکه سپینه سپوږمۍ ځلې په کې
سپرلی د ټول کلي کوڅې او لارې ووينځي په خپلو وږمو
او لمر د ټول طبیعت زړه ته په سجده کړي
خپلې نرمې وړانګې
د کلي لار او برګودر کې د منګیو اتڼونه جوړ شي
او زه تر شلو کلو وروسته،
څنې غوړې کړم د (چا) د انتګو په خولو
د وړیت احساس د دنگو غرو د مست کوچي په شان یې

د خپل اواز له ترنمه سره
په ولو ونځوم
او ستا ډولۍ ته اوږه ورکړم د زړگي په قوت
څومره به ښه وي چې نور خاندې د هوس په شونډو
او زه له ډېرې خوښۍ
ستا د ډولۍ له هره گامه سره
په لپو لپو ستوري، ستوري او ښکې تويې کړمه !!

۲/۳/۱۳۷۰

کابل

ماتي هيلي

زړگي به په کي وران شي که ځيگر به په کي وران شي
زما خوبه دا دواړه ستا نظر به په کي وران شي

زما د غيړتو او ستاد حسن د بنمني کي
مورچل وايه اشنا او که گودر به په کي وران شي

د شونډو د سپرلو پاني دې مه رپوه ياره
زما د ماتو هيلو جوړ لښکر به په کي وران شي

د ظلم او وحشت د پخلاينې په اتڼ كې
لويان به نور هم لوى شي درپه دربه په كې وړان شي

راځه ديون د هيلو په زړه مه اړوه خاورې
د (هغې) معشوقې د پل اثر به په كې وړان شي.

۱۵/۸/۱۳۷۰

مرکزي لیلیه، کابل پوهنتون

د څلورو کلو شپې مې

د یو ځوان عمر خپه مې
اسو پليو رانه دود کړه
د څلورو کلو شپې مې
د کوم چا روژه نیولې غوندې شمار کړلې په ګوتو
ددې دومره عمر پانود رڼو سترګو انځور کې
مې هېچا ته هم ونه وویل،
چې کوم رنځ مې په زړه ناست دی؟
د چا حسن مې څښي وینه؟
چا مې وړی زړه په مینه؟

۱۴/۲/۱۳۷۰

نصرو کلا - بگرام

د کفر رحم

د لسو کلو درد مې له دې قام نه تپوس وکړئ
زما د وچو شونډو بیا له جام نه تپوس وکړئ

د کوم هوس په زړه کې سوز او درد د مینې گورئ
د سوز او درد اثر له ما ناکام نه تپوس وکړئ

احساس مې راته رپي چې یار خاندي او زه ژاړم
د حال ژوندون خودادی له انجام نه تپوس وکړئ

د یار له شونډو مه پوښتئ زما زړگي ته گورئ
د کفر به څه رحم وي اسلام نه تپوس وکړئ

زما په گودرو کې چې د چا اسونه تېر شول
سهر پرې خبر نه دی له ما بنام نه تپوس وکړئ

يو يون په لويه لاره مينانو ته دا ووي:
که غواړئ ژوند مو اور شي ما بدنام نه تپوس وکړئ.

۱۹/۸/۱۳۷۰

مرکزي لیلیه- کابل پوهنتون

کيسې

د انگارد سرو بڅرو
د و همونو ژوند نه وروسته
د جنت د شنه انځور کلي ته لارم
د مرموزې چوپتيا سيوری و
د دنگو کلاگانو
او د ونو د شنو پاڼو
پر زخمونو غوړېدلی
خو د زړه له درد نه جوړو
فريادي او ښکو کې ماته

ددې دنگو کلاگانو
دنگو دنگو دېوالونو
او د شنو تاکنونو پاڼو
د رازونو او رمزونو
غیرتونو او ننگونو
ډېرې ډېرې کیسې وکړې
ډېرې ډېرې...

۱۳۷۰ل کال
نصرو کلا - بگرام

له ځانه سره جنگ

بېگه مې خوب کې وکله له جانانه سره جنگ
زړگي مې گنې وکله له ارمانه سره جنگ

قربان دې له بڼو شم ته مې وله زه به خاند
کوم چا دی کله کړی له خپل ځانه سره جنگ؟

د تاد شونډو قهرزما زړه وپړوی نه شي
دا روس کله کوی شي له افغانه سره جنگ

په شا چې کله گوري نو په موسکو شونډو گوره
اشنا پښتانه نه کړي پښېمانه سره جنگ

کوم خوک مې دا زړگي د عاطفې په اوبو وينځي
د نفس اورو نه وژني کړي گرېوانه سره جنگ

يو (يون) هم د همغوله لښکرو سره يو شو
چې سپين سباوون غواړي کړي زمانه سره جنگ.

۲۴/۸/۱۳۷۰

مرکزي ليليه- کابل پوهنتون

لکه وختونه چې وختونو کې مري

لکه وختونه چې وختونو کې مري
او زمانه لکه سرزوری پښتون
پر مخه درومي د مرګي غېږې ته
او شاته نه ګوري د میو او ګلابو اتې
داسې مې روح او د زړګي پردو کې تاوه مینه
ستا قدمونه څاري
ستا قدمونه... !

۲۷/۷/۱۳۷۱

کابل

وينې تخيل

د يومات ژوندون كيسه ده ژرغونې شانته ژاړي
نيمه مړه نيمه ويده ده ژرغونې شانته ژاړي

د سندرو وزر مات شو تخيل نه وينې خاڅي
په ماتم کې ننداره ده ژرغونې شانته ژاړي

د غمونو ډزې وشوې د شيرنې په کوڅه کې
د فرهاد د مرگي شپه ده ژرغونې شانته ژاړي

ولوليزو شېبو وړان کېد روښان تفکر څلی
د فکرونو جنازه ده ژرغونې شانته ژاړي

راته ښکاري هندوکش کې مغولیزه شمله هسکه
تیتیه شوې تاتره ده ژرغونې شانته ژاړي

د تورانو ژوبلورود ملالو ښکاري مات کړل
پښتنه لمبه سره ده ژرغونې شانته ژاړي

ستا د شونډو پانې چېرې خوک د اوښکو په تاو وینځي؟
د احساس پاتې ایره ده ژرغونې شانته ژاړي.

۱۰/۴/۱۳۷۱

کابل

د شعر په پاڼو

نن دې په سترگو کې پرون ښکاري
لکه په مرگ کې چې ژوندون ښکاري

بيادې د زړه لږه ارادې نه خلاف
څنگه په شونډو کې پاڅون ښکاري

زما احساسه-فکره ويلې نه شي!
درتسه د زور او زرت پرون ښکاري

نور د ښکلا په سيند کې پورې وتل
پښتون پر ماته کښتۍ ستون ښکاري

زما د گل وطن د شعر په پاڼو
نن هم د سرو وینو مضمون ښکاري

چا وې یو قام زړو ته وکړه سجده
ماته خو لرو بر پښتون ښکاري

د زړه پېښلیک مې یاره څه له گوري؟
په هره پاڼه کې شېخون ښکاري

منم پښتو مې ځنکدن نه مني
که بر سکون شو نو لږ (یون) ښکاري

۲۷/۷/۱۳۷۱

کابل

زهر

زړه مې نړۍ نړۍ خوږېږي د چا مينو باندې
خومره بې رحمه طاعون اوري گلورينو باندې

پام پرې گوزار د گل د پاڼو چېرې هم ونه کړي
مالويه کړې خپله مينه اوښکو سپينو باندې

ما خودې سترگو کې د زړه وطن ښکلا کتله
چاوي (سقاو) زهر به څښي شونډو شيرينو باندې

خومره توپير دی د مينو او قاتلو ترمنځ
موره پر مينو نه مېرېږي دوی پروينو باندې

مینه تباہ شوه احساس دود شو بنکلا وسوځېده
اوس د بنکلا سندرې نه لگي غمگینو باندي

چا وې د گل وطن قاتلو ته دې هېڅ ونه وې
اوبنکې مې اوري د وطن پر قاتلینو باندي

د اور پر لیکه سوي يون په لپو لپو ژړل
وې د وحشت تناب حاکم شوزړو ورېښمینو باندي.

۳/۳/۱۳۷۲

الینگار- لغمان

دا په کومو سترگو گوري؟

تا خو وي چې زما دواړه سترگې ستا دي
په کې گوره د خپل مات ژوند
د رڼو او ښکود هیلو انځورونه
د سباد امید ستوري
د خوږمن زړگي اهوڼه.

تا خو وي: ((زما په سترگو کې دې گل شي
که به یې ستا په مینه بل ته غږومه))
خو اوس ای د مینې څړیکې!
د ښکلا د سپوږمۍ وړانگې!
دغه نوی پسرلی چې:

ستا په زلفو کې یې وټومبل گلونه
تا یې وټومبل په مینه
په لاسونو کې لاسونه
دا په کومو سترگو گوري؟

کابل

بری که نا بری

منم زما که دې سرور مات کړ
ستا د ښکلا مې هم غرور مات کړ

لږ خومې سترگو ته په ځیر شه اشنا !
چا د لوزونو کوه طور مات کړ

مغول له خیاله ! په سجده شه راته
خوشال زړگي مې رنښور مات کړ

تا مې په زړه د اور باران وراوه
ما دې په سترگو کې د عشق نور مات کړ

دا دې بړۍ که نابړۍ وبولم؟
چې په خپل لاس دې خپل منصور مات کړ.

۱۵/۵/۱۳۷۲

کابل

سپېڅلی غرور

چا وي د ژوند سپرلي ته دې په کمو سترگو گورم؟
پخوا که په رڼو و اوس په نمو سترگو گورم

د تاد شونډو پانې چې غوړېږي او موسېږي
دازه ورته محبوبې په شبنمو سترگو گورم

قربان د داسې مينې د غرور له سپېڅلتيا نه
چې خپل رقيب ته گورمه په برم سترگو گورم

دا خو ځلې دې را کړل سترگو سترگو کې زهرونه
دې سترگو ته دې نور خو په پرچمو سترگو گورم

په دې ورانه کوڅه کې مې ځيگر او زړگي مات شول
خو اوس هم ورته ياره په صنمو سترگو گورم

زما د زړه چينه کې د عشق اوږدې لگېدلي
نو ځکه ټول جهان ته په همدو سترگو گورم.

۱۶/۵/۱۳۷۲

کابل

د سپينو خولو پرځې

ياد خو به دې وي؟
چې يوه ورځ مې ستا په سترگو کې
د هيلو گلان يو يو ټوکولو
لاس مې ستا په لاس کې کېښود
ټول وجود مې سره لمبه شو
ستا په زنه کې راټولې شوې
د سپينو خولو پرځې
ما په خپلو دواړو سترگو
په کې وليد

د خپل مات برخليک سيوری
ستا د مخ خولې مې وچې کړې په خپلو اسوېليو
خو زما له سترگو اوس هم
سړې او سپينې او ښکې څاڅي.

۲۲/۵/۱۳۷۲

کابل

د اوښکو سباوون

د زړونو زور مو دلبرانولوټ که
لکه وطن چې رهبرانولوټ که

زما قصد ستا په کوڅه کې اشنا!
په رڼا ورځې رقیبانولوټ که

د عاطفې د بند د ګلو لښکر
خزان لوټ نه کړ باغوانانو لوټ که

رېښه! د تاد د دين روښانه خراغ
پر دين مينو پټنگانو لوت که

زما د ټول عمر د هيلو سپرلی
د کلي ټولو مشرانو لوت که

د معشوقې د مخ د مشکو کاروان
تر غلو لار نه شو کاروانيانو لوت که

د اسمعيل د اوښکو سپين سباوون
شاوخوا ټولو اشنايانو لوت که

۱۹/۵/۱۳۷۲

کابل

زهرجنه خندا

څه د احساس څه د جذبي په نامه
ځواني مې لاره د هغې په نامه

د وينو جام مې نخوي پر شونډو
د تاد شونډو د کعبې په نامه

د زړه رڼا مې سره په وينو شوله
د (هغې) (دغې) عقيدي په نامه

د توپانيزو اسو پليو لښکر
سترگو دې لوټ کړد جرگې په نامه

د زهرجنې خندا شنه پسرلي
پر موره اوري د وعدې په نامه

اوبنکې مې څښلي اسو پلو کې لامبم
دار ته مې بيايي د نشې په نامه

۱۴/۹/۱۳۷۲

کابل

د خدا وزرونه

په فرهاد فرهاد زړگي مې د اورو نو پرېشاني شوه
په شیرین جنت وطن کې چې مې جوړه سقاوي شوه

د منصور عقل لمبه به څنگه پانې شي د مینې؟
د سپین دېو منطق کې ډوبه د عشقونو پاچاهي شوه

د احساس پانورژپرئ، د عطرونو وږمو ژاړئ
سندريزو ولولو کې پابندي په پسرلي شوه

د خدا وزرې پرې کړې، د گلونو غاړې غوڅې
د ژړا په اور کې کېنئ عقیده مو اسلامي^(۱) شوه

عقله څنگه ورته رېږدې؟ ورته جگ کتلې نه شې!
ستا رڼا کې د غلو څنگه کامراني شوه کامیابي شوه

ای د اور په میوو مستو د عشقونو سپینو ستورو!
د ظلمونو شپه رڼا کړې گنې ختمه زندگي شوه.

۱۵/۹/۱۳۷۲

کابل

^(۱) هغو کسانو ته اشاره ده چې په غلطه، اسلام د غم دین معرفي کوي.

امام شکرونه باسي

د گلو بنار لمبه لمبه شو
او د چټو پېغلو
له سپينو سپينو مړوندونو نه د وينو لمبې دارې وهي
د بنار واټونو کې گزمه گرځي د وهم دېوان
او گرځوي پردواړو ولو د مرگونو ډالۍ
په څلور لارو کې دي جوړې هديرې د ژوندون
هره کوڅه د بنار رنگ شوې ده په اوبنکو وينو
اوس د بنگريو بازار سوی دی د غم په لمبو
او د شنو، سرو، سپينو بنگريو پرځای
د رنگارنگه کارتو سونو درمندونه جوړ دي
او د عطار له هټۍ نه راځي د عطرو او لونگو د وېمورنگين
رنگين تخيل.
اوس هر ما بنام له شپږ پوړيزو خونو

پېغلې د خپلې حيا روح سپاري
د خداى (ج) د فرېستو گوتو ته
او د سپېڅلې ځمکې غېږې ته پنا وروړي
خو امام ناست دى د هوس په مرمړينه خونه
په خپلو گوتو د وطن د مرگ تسبيح تېروي
او د قدرت د جنون
د خوږو ميوو په ډنډو نو کې بربنډ لامبي
او د ژړا پر ځاى شکرونه باسي.

۱۲/۹/۱۳۷۲

کابل

د اور په جبل کې

په اوښکو لوند په وینو سور قسمت
زما په برخه شو منصور قسمت

چا وې د ناز غرو ته دې سرتیتوم؟
درته تیت کړی یم مجبور قسمت

هراسوېلی مې شي پرهر په شونډو
په زړه مې لوبې کړي ناسور قسمت

ددې تپي وطن گزک زخمونه
کله جوړېږي په رنځور قسمت

زه پري گلان، دى پرمازهر شيندي
ماته جوړ شوى دى تربور قسمت

خواني مې تېره كړه د اورپه جېل كې
بدل مې نه كړ رنټبور قسمت

د سره دوزخ د لمبو تاو منم خو:
جنت كې نه غواړم مزدور قسمت.

۱۵/۱۱/۱۳۷۲

تېمرگره-دير

پورنی

هغې د ژوند پانې کړې ژېړې د جانان د پسرلي په هیله
هغې د خپلې فرېښتې غاړې امېل څخه کړه جوړه گردنۍ د ټوپک
د خپل باتور جانان لپاره په ورېښمینو گوتو
هغې پنځه لس کاله تېره کړه د ژوند څپه پر شونډو لکه
زهر د مرگ
او اخترونو کې یې ونه لیده چا پر سرو ورغوو د نکریزو سپوږمۍ
هغې په شپه ورځ کې پنځه وخته دربار ته د خدای (ج)
د تقدس په وږمو وړله د جانان د مقدس جنگ د بري سندره
خو یوه ورځ یې جانان راغی ددې کوره پورې
جامې یې سرې گردنۍ سره وه په اهو نو او سرو وینو باندې
او د ټوپک له خولې یې سره او شنه لوگي جگېدل
نو چې یې ولگېدې سترگې د هغې په ولولیزو کتو
او ښاپېریزې ښکلا
د تور ټوپک په میل یې کش کړه له معصومو زلفو
د زر کلن عفت سور کی پورنی

کوڅه کې شور شو او هاها شوه کوڅه ښکته شوله
د ښار واټونو کې د ښگو او د چرسو واټ شو جوړ
په یوه نوي ریتم
او بیا ښکیانو دوې پورته کړې له خپلو ولو
پېغله یې ګډه کړه برېښه لکه سپینه او معصومه سپوږمۍ
او د هوس سترگو پرې جوړ کړل پر زړګي زخمونه
د پېغلي مخ باندې خورې شوې د نري رنځ د نهیلي ژوند
داوښه کولیکې،
خو پېغلي پورته نه کړه دا ځلې د خدای (ج) دربار ته
سپین لاسونه
او د نهیل شمال په مړو وږمو یې
د مات ولس ټپي اهنو ته
په نرمو شونډو ورو وویل:
(پرېږدئ چې څر سپلا ب مې یوسي
په لامبوزن جانان مې ډېره نازېدمه)

۲۰/۱۱/۱۳۷۲

تېمرګره-دیر

د رڼا حورو !

چې دې په سترگو کې نیولی نه یم
نیکاري همدا چې دې بللی نه یم

داسو پلو مزل د هجر د بښتې
په لنډه لار درته راغلی نه یم

هره موسکا دې زړه کې اور بلوي
په خوله یم چوپ دننه غلی نه یم

د نازد غرو خندا دې وړلای شمه
د غم فرهاد یم نازولی نه یم

د رڼا حورو شپه راټوله نه کړئ!
زه یې تر شونډو رسېدلی نه یم.

۲۴/۱۲/۱۳۷۲

الینگار-لغمان

د زهرو فصل

د رڼا پانې خومو بلې کړې د شپې په لمن
خیر که یو خو دا غونه شنه شول د ډیوې په لمن

د جنت مینه د بنکلا د عواطفو ستوري
موره کرلي دي د خپلې معشوقې په لمن

احساس شو مات خندا ژړېږي بنکلا نه غوړېږي
چا کړد زهرو فصل شین د عقیدې په لمن

زما پر زړه د پرهرونو د سپرلي گلونه
دومره تورو نه لگېدلي دي ددې په لمن

اوس به د جام شونډو کي چپرې وي موسکا د ميو؟
د عقيدې سېلاب شو خور د ميکدي په لمن

شونډې مې رپردي زړه مې تنبتي وي نه شمه چې:
خومره ژړا وه د کابل د هديرې په لمن

نور د هوس د جنتونو ډنډه کي ولېمې
ما ویده پرېږدئ تل د مينې د نشې په لمن

د سترگو يون، د زلفو يون، د شونډو يون جانانه!
څنگه دې يوځای کړل د خپلې ارادې په لمن؟

۲۲/۱۲/۱۳۷۲

الينگار- لغمان

چا ويل چې د گلونو ښار به وړان شي؟

چا ويل چې د جنت حورې به وزانگي د اور په تنابونو
په پستو گلابي شونډو
په ورېښمينو نرمو پښو؟
چا ويل د قاف د غره دېوان به راشي
د وحشت د عقيدې له اباسينه
او زموږ د ارمانونو د جنت ناوې به تاوه کړي
د خپلو هوسونو د زهرونو د شپو جام کې؟
چا ويل زما د مينې په کابل کې به (يزيد) راژوندي کېږي
جوړوي به د گلونو له سرونو درموندونه
نړوي به د ښکلا د عواطفو محلونه؟
چا ويل يو چنگيزي شمال به بيا له پورته راشي

د مینو د گلپانو په رنگونو
د ملالو د غیرت په میوندونو
او د گلو بنار به بیا له سره وړان شي
د وحشت په ځناورو او د پوانو
او په خپلو چنگیزیانو یزیدانو؟

۱/۱/۱۳۷۳

الینگار-لغمان

ولوليز پسرلی

د ارمانونوزپه مې دې يووړ
لکه د ورځې روح چې شپې يووړ

د غريزې د ميوو مست سباوون
تورې راكښلې عقيدې يووړ

د ولوليزې ځوانۍ سور پسرلی
په يو نظر رانه هغې يووړ

د ژوندون روح رانه په نوم د جنت
پر دین مینې معشوقې یووړ

لامود قهر په تاو سېزي هیلې
خه که ارمان مو تر کعبې یووړ

عشق ته تبا ه شو ستاد حسن لمر
چا په سره زور چا په پلمې یووړ.

۱۹/۱/۱۳۷۳

نصرو کلا - کابل

د اوښکو احرام

(د یوې ګلې مشاعرې په ترڅ کې)

((که چاپېرله تورو سترګو لام په کاردی
غله په زړونو لګېدلي پام په کاردی))

چې زنځیرد مغولیزو وختو مات کړي
یو خوشال مې د منصور د قام په کاردی

ستا د ښکلو او شپړینو شونډو زور ته
ګلې ماغوندي فرهاد بدنام په کاردی

د سهار په رڼاګانو ډېر شکمن یم
زما مینې ته سکنی ماښام په کاردی

چې ستا سرې کافرې شونډې رنگ په عشق کړي
زما زړه ورته موسکي اسلام په کار دی

ستا د مینې د ښکلا طواف ته یاره
درنه او ښکويو سپین احرام په کار دی

د کابل حسین زرګیو شهیدانو
د یزید دوزخ کې نور قیام په کار دی

د وطن د حسن پانې مې باد یووړې
ورته نور د ترحم نظام په کار دی

د احساس د نوح بېړۍ په ډوبېدو ده
د غمیزو د توپان فرجام په کار دی

د هوس ستوري دې خاندې تاج محل کې
موږ مینو ته د عشق مقام په کار دی.

۱۳۷۳ / چنگاښ

پېښور

او د گلو د سندرو اتني بيا له سره وران شو

زمانې د زمانې لمن نيوله،
شپه د ورځې، ورځ د شپې د روح په وړانگو
د تقدير مزو ترله
زېږېدل په کې د لمر ژوندون ستوري
د گل پېغلو له سورکو نازکو شونډو
سندريز تفکر زړونو کې وزر و غوړولی
عقيدې و عواطفو ته ځيگر په لاس نيولی
د گلونو د سندرو اتني جوړ و
نخېدل ورته د مينې د غاټولو ځيگرونه
تاوېدل ترې د وړېمو د تخيل د بڼې گلونه

خو يو (چا) له کومه راوړ
د کينې د زهرو جام
د پستو پستو خبرو له خوږو ميو نه جوړ
او نږدې يې کړ د مينې عقيدې د سورکو شونډو تر سرونو
عقيدې لا په سر نه و اړولی د کينې د زهرو جام
چې د شونډو د احساس پر زړه يې راغلل خزانو نه
په زړگي کې يې شول مړاوي د ښکلا د عواطفو سره گلو نه
نو شوه ټوله عقیده د زهرو روح د قهر سيند
بيا يې لوټ کړل د سپېڅلو احساساتو ارمانونه
د وږمو د سپوږمۍ حسن د خوږې مينې وزرونه
او د گلو د سندرو اتن بيا له سره وړان شو.

۱۶/۱/۱۳۷۳

کارگري قصبه- کابل

يو جانان او يو جام

چې د رڼا په لوري گام اخلو
مور يې له زلفو انتقام اخلو

د مقدس اور عبادت وي مينه
خو د يې له شونډو نه الهام اخلو

د روح وطن يې راته رنگ کړ په غم
اوس يې هم نوم په احترام اخلو

نمروډ وختونه شي شهاد شي امام
هرڅو که ذکر د اسلام اخلو

عشقه داستاله غوړېدلي جنت
موړيو جانان اخلو يو جام اخلو.

۱۳۷۳/ زمري

خوارېه خوارېه زخمونه

سترگې مې ډکې شوې د اوبښکو د لمبو له تاوه
د زړه پردو کې مې د غم زلزلو جوړه کړه د وهم خپه
زړگي مې وايي چې د خپلې معشوقې مخ کې په زوره زوره وژاړمه
او د احساس لمبې سړې کړمه په خپلو چغو
خو دې گلپانې معشوقې مې په سورکيو او چاودلو شونډو
چې د سيليو گرد يې ناست و پر خوږو انتگو
او د زړگي له هريو تاريې خڅېدلې وينې
د حال په ژبه راته ورو وويل:
(زه پر تا خومره نازېدمه
تا په سرو شنو د پوانو خرڅه کړم مينه
د سترگو توره نو اوس:

ماته مې خپل غمونه ډېر دي
په لويه لار کې راته مه ژاړه مېنه))
نو ما چې ټيټه کړه احساس سرد ويده تفکر سور گرېوان ته
زړه راته وويل زما معشوقه ((خاوره)) د دردونو له بڼې
د حقيقت په ژبه
خومره خواره خواره زخمونه سپري.

۱۷/۱/۱۳۷۳

نصرو کلا - بگرام

د ستورو قافله

سترگونه ستاد مخ ډيوه تېروو
ځكه تروړانگو لاندې شپه تېروو

د زړگي پانې غوړېدلې پرېږده
ورته د ژوند ټپي كيسه تېروو

ستاد موسكا د پسرلو په هيله
پر زړگي ژوند لمبه لمبه تېروو

هراسوبلی مې شي منصوره وینه
ژوندون په دار لکه نشه تېروو

شهید وطنه! ستاد زړه پردو کي
یو وخت د ستورو قافله تېروو

شونډې پر شونډو راته کېږده موسکي
روح ته د سره دوزخ وېر مه تېروو

د خدا پېغلو ور بلونه ټیټه کړئ
د یون د هیلو جنازه تېروو.

۷/۸/۱۳۷۳

کاڅري قصبه- کابل

مراوی جانان

چې هم دې فکر هم ایمان شي جانان
خومره به مینې درته گران شي جانان

د زړه په پانو مې بلېږي هجر
کاشکې چې پرڅه شي باران شي جانان

د روح غوتۍ مې په کې وغوړېږي
ماته هم دین شي هم قران شي جانان

د تخیل په وزرو خپرېم ورته
خیر دی که ستوری د اسمان شي جانان

دومره گلونه پرې د اوبنکو شيندم
چې په شمېرلو يې ستومان شي جانان

بيا به مې پرېوزي دگرېوان پر کلي
چې مې تر اوبنکو نه ارزان شي جانان

چې د خپل زړه د بنار جنډې وويني
خومره به مې راوی را روان شي جانان

درد به دې وي خو محسوسېږي به نه
چې هم پردی شي هم دې ځان شي جانان

وړي د لونگو بنار ته بڼکلي پښتو
گوندي چې (يون) ددې ((کاروان) شي جانان

د سمال

يو گل دې له وړبله نن شمال راوړی دی
زما سوو داغونو ته يې شال راوړی دی

زما پر مړاوي روح باندي دې وشيندل گلونه
خه رحم دې په زړه کې ذوالجلال راوړی دی

د شعر زړگی مې گل شو پته په شونډو کې موسېږي
کوم چا ورته د تاد سترگو خيال راوړی دی

د خو کلونو درد مې په يوه شېبه کې هېر کړ
ريبار مې ستاسو کور ځنې د سمال راوړی دی

اشنا واک دې منم چې هم مې ښکېل هم مې ازاد کړې
يوه لاس کې دې جال او بل کې تال راوړی دی

جانانه تندي ورین کړه بیا یې مینه باندې کېږده
د زړه له وینو جوړ مې درته خال راوړی دی.

۱۵/۲/۱۳۷۴

کارگري قصبه- کابل

د مینې پیغمبر

یو سپین د سبا ستوری وم سهر وژلی یم
د گل د شونډو پر خه ومه لمرو ژلی یم

په زور نه یم مات شوی بڼکلیه پورته راته گوره
د تاپه نوم یې یاره په هنرو ژلی یم

کوم څوک چې مې په زړه کې پیغمبر د مینې جوړ کړ
د روح پر کور مې ناست دې پیغمبر وژلی یم

ددغه کلي پېغلې او منگي پر ما خبر دي
گودر يمه وژلي مازيگروژلي يم

د کوم مغول لښکر مې د زړه ښکار کې پلي نه دی
شمشاد په وینو سور يمه خيبر وژلي يم

په دې کې د رقيب د تورې نښه گوره نه شته
د خپل دلبر په غېږه کې دلبر وژلي يم

۱۳۷۴/ زمري

کابل

د سرو تپونو کان

د زلفو په تيارو کې دې په نور نیولی یم
بس زه خودې د ظلم په تنور نیولی یم

سهر په وینو رنگ کړمه ما بنام په اوښکولونډ
د وخت امام دا زه څنگه تربور نیولی یم

د زړه شیمه مې نه شته هسې مینه مینه وایم
دې لوز ته چې هم ټینگ یمه غرور نیولی یم

دا شونډې پانې پانې چې ورېږي پر ما هسې
جانانه بيا دې كوم غم ته ضرور نيولى يم

د ستورو پت خو هغو جادوگرو شغلومات كړې
دې تندر نوزه لمر په كوم قصور نيولى يم

د زړه د پرهرو پتري مې چوي خنډېدى نه شم
د سرو تپونو كان يمه ناسور نيولى يم

چا وي غېږه جنت، شونډې شراب زلفې وږمې دي
دا حكه ورتنه زه همېش ترور نيولى يم

۹/۲/۱۳۷۴

مكروريان-كابل

د پانو مومن

ماښام شو خور د سهرونو پر بام سيوری کوي
لکه کوم دهد چې د شونډو پر جام سيوری کوي

لمر راخپري له مغربه د نمرود په ګوتو
د شرق د ښکلو لمر ګلو پر قام سيوری کوي

د پيغمبر فکر ژوندی دی خو د زړونو پر تخت
په وينو سوريو د جاليزه امام سيوری کوي

ددې بنامار وژل د پايو مومن نه شي کړلی
دومره هوښيار دی چې پرو نو په پام سيوری کوي

زړه مې لمبه شي چې دې زلفې پرمخ وغورځوي
کفر ته گورم چې پر بنکلي اسلام سيوری کوي.

۱۳۷۴ل کال

د صراط پل

چې ستا په تخيل مې تخيل نيولی دی
منمۀ د گل شونډو کې مې گل نيولی دی

دا خال د سپين تندي دې پا کوم د زړه په توره
مورتل په تاترو باندې مغول نيولی دی

د زړه وينې مې خاخي لاس دې لرې که جانانه
(کوم دېو) غوندي دې سخت لکه کابل نيولی دی

مجبور به د هر بنکلي د خدا په لمبو سوزي
دا زړه چې موهر چاته په منگول نیولی دی

د مینې قاتلان یې ځنې څرنگه تېرېږي؟
زما مظلوم ملت د صراط پل نیولی دی

په سترگو کې دې یون شوم زړه کې یون په خوله کې یون شوم
دې مینې دې څه بنکلی تسلسل نیولی دی.

۱۳۷۴/مرغومی

د جام جنازه

يو شور شود جامونو شو قيام په ميکده کې
چا وې پرون ساقي شولو اعدام په ميکده کې

سهر د لمر په وړانگو جوړوي تسبيح له ستورو
د روح امام يې ناست وي هر ماښام په ميکده کې

ساده زړونو سجده کړه د محراب په لور په مينه
د فکر ستورو وليده امام په ميکده کې

له سترگو يې د اوښکو پانې ورو ورو توپدلې
د جام جنازه پورته کړه بل جام په ميکده کې

تر سپين قرانه لاندې د جامونو ډنډه کې گورم
د مکر ذاهد بيا ترې احرام په ميکده کې

د زړه د وطن ښار مې يو ځل بيا په وينو لامبي
نن بيا نرخ ټاکل شوی مې د قام په ميکده کې

۱۳۷۴ ل کال

کابل

د سندرو په وزرونو

يو عشق مې لوبولود سندرو په وزرونو
كوم چې رانه شهيد كړلود زغرو په وزرونو

شمه شمله لوگي شود غره غېږې ځنې پورته
خه اوردې لگېدلې د نېسترو په وزرونو

يو دېود قاف د غره په ځنگلونو كې مېشته دى
د ژوند ډولۍ مې وړي د سوداگرو په وزرونو

د ښار د پېغلو خال وړي او د غاړو امېلونه
يو دوه ماران راوړي جادوگرو په وزرونو

خه لودی د گلاب گلاب سرونو په وطن کې
يو اور خو خدايه بل کړې د لوگرو په وزرونو

پرون رمه له غره نه راغله کلي ته يوازې
خه سره وينه پرته وه د گورگورو په وزرونو.

۵/۲/۱۳۷۵

کابل

شهيد غرونه

د مينې ستورى مې غاټول نه دى
ځكه زړگى مې پرې راټول نه دى

غرونه شهيد دي، د بښتې بورې ناستې
ورته امېل د گلو شپول نه دى

زړونه مو اخله خندا مه راكوه
د مينې بڼار دى كار په ټول نه دى

خپې خپې دريا به غلې درومه
د ژوند ماڼيو مې سندر بول نه دی

ستونۍ زېږېښي د بنار د هرې پانې
له ميو ډک يې لا کنډول نه دی.

۵/۵/۱۳۷۵

کابل

څلور شپې

د ژوند سندرې ليکمه د گلو په څولو
د شعر ځيگر مې وينځمه د بڼکلو په څولو

د وهم دېو څلورو شپو کې تېر کړلو له ستوني
کوم بڼار چې و جوړ شوی د نتلو په څولو

د يار ستړی احساس مې په کې ورو ورو خوبومه
د زړه سيوری مې لوند دی د سنځلو په څولو

دی جوړ زموږ له وینې، دی جوړ د چاله مینې
د ژوند خراغ بل نه شو د ښاغلو په خولو

د شنې جلگې له پاسه کره پر سپینو لېچو دمه
کوم چا درته وینځلي د شنو ولو په خولو

اشنا لاس دې نږدې کره چې په سترگو ورته خیر شم
د بخت ستوری مې گورم د منگولو په خولو.

۲۸/۵/۱۳۷۵

کارگري قصبه-کابل

ستوري لمرونه

د جانان شنه خندا مې بيا له کومه لوري راځي
د غزل او بڼکو کې مې بيا د مينې توري راځي

دلته هر غم قدم په پام ږدي بيا بڼکلا لټوي
د تلې بڼار دى غم هو بڼياردى سودا گوري راځي

د شعر مېوه مې زېږېځنه ده بازار نه لري
د ژوند پر هر فصل مې ډول ډول سيوري راځي

بیا تلی سپین امام د قاف د ځنگلونو د پو ته
زموږ د اوبنکو هیلې بیا په هغو پلوري راځي

زړه کې مې گرځي یوه گرمه شان وږمه د پښتو
د قلم نوکې ته مې ټول ټکي سرزوري راځي

بیا مې د زړه ارمان موسکې شي بیا شي مړاوی غوندي
چا وې وطن ته دې لمرونه چا وې ستوري راځي.

۱۳۷۵ ل کال

کابل

د روح سپېڅلی زور

د هیلو شونډو کې مې پانې بیا ثمر نیسي
پس له کلونو مې گلونه بیا گودر نیسي

زه یو سېلاب شومه د اوبنکو او سرو اسو پلو
دی راته لار کې د سپېرو شگو سنگر نیسي

دا چې شمله یې راتیتېږي نه، جگېږي پسې
دا خو پرې خدای (ج) د خپلې مینې خپل وزر نیسي

پرون يې سر کې وه نشه د فرعونیت د فکر
نن راته خړې خړې گوري ځان او تر نيسي

دا خود روح سپېڅلی زور دی د خدای ﷻ عشق وینځلی
په یوه وړانگه چې د ټول تور تم لښکر نيسي

بیاد نازو بچيو وتړلې تورې تر ملا
چا د گورگین د مرگ ویل چا وې شیر نيسي.

۲/۳/۱۳۷۲

کابل

د شعر پري

د بڼکلا سيمه شپې نيولې ځانته بڼار جوړوي
د ژوند په هرواټ کې د دار له پاسه دار جوړوي

موربه د لمر وړمې شهيدې کړې د شپې په کانو
اوس موله کلي پټ تېرې بله لار جوړوي

ما ځنگوي د تيارو څڼو کې د خداي (ج) په نامه
ځانته د ژوند په نوم يو بڼکلی سپين سهار جوړوي

ربه د تا په نوم مې ژوند اخلي په خپله گټه
د وخت واکمن څومره هوښيار دی څه بڼه کار جوړوي

کله د ښو په نوم قربان کله د بدو په نوم
دا فرښتې څومره په سخته زما بار جوړوي

د شعر پري مې مروره شوه د شعر له روحه
سپینې خبرې دې له شعر ځنې شعار جوړوي.

۱۳۷۵ ل کال

کابل

سندريزه وږمه

د ژوند په هره فصل مې ځي راځي غميزه وږمه
د زړه په پاهو کې مې رپي دا دوديزه وږمه

زه د وږېنم د رباب تارو ته خوب کومه
جانان مې خيال باندې راشيندي اوسپنيزه وږمه

شهيد وړانگه يم د خپلو ستورو شپو وژلې
زړه کې مې بله ده د خپل غشي اوريزه وږمه

د ژوندون هرو ات کې مو جوړ دی وژنځای د گلو
لکه بيرغ پرې باندې رپي ارمانيزه وږمه

موربه غاټول زړونه قربان کړل په همدې هيله چې:
د ساندو کلي کې به راشي سندريزه وږمه

شمه زړه، پورنۍ زوږدۍ، منگۍ زوږدۍ خو هم
خومره خوږه خوږه ترې اوري پتمنيزه وږمه

د جنگ اسونو مې د دښتو گلان ټول ستړي کړل
خدايه يو ځل خو پرې خوره کړې سوله ييزه وږمه.

۱۳۷۲ل کال د غويي ۲۲مه

کابل

د شعر حجاب

د ژوند مړاوې سندرې مې رباب کې راولم
د وينو شپو کيسه د عشق کتاب کې راولم

دا سر ربه! مات شوی دی، تیت شوی چاته نه دی
خو تاته یې پنځه وخته محراب کې راولم

نن بیا د غزا ډول د هندو کش په سر غږېږي
سپېرې طالبې څنې مې په تاب کې راولم

د نقد ملایان گرځي له دُرو سره په ښار کې
د شعر پېغله مې ځکه په حجاب کې راولم

زما ترلي لاس وو ستا درني درني خپېرې
يو وخت خوبه اشنا دا په حساب كې راولم

د سره قهر غلامه بيا د چا غېرې ته درومي!
د سپينو وړانگو تاوبه په كولا ب كې راولم

خندا موسكۍ موسكۍ شي چې پر شونډو د كبانو
يو شور خود سندرو په درياب كې راولم

په دې به هم د ډېروله زړگوشي لمبه تاوه
دا وړان د زړه وطن چې نغمه باب كې راولم

۱۳۷۵ ل كال د كب ۱۷ مه

لغمان

د محمد اسماعيل يون لنډه پېژندنه

محمد اسماعيل

يونس د حاجي

محمد خان زوى

پر ۱۳۴۶ل کال،

د لغمان ولايت د

الينگار

ولسوالۍ

دنيازيو په يوې

روښنفکرې

کورنۍ کې

زېږېدلى دى.

لومړنۍ زده کړې يې د الينگار ولسوالۍ د سلينگار په لومړني
ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغى او
په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لېسې
څخه په دويم نومره بريالى او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو
او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانگې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له
نوموړې څانگې څخه اول نومره بريالى او پر همدې کال بېرته
د پښتو څانگې د کدر غړى شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانگه

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بريالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د (پوهندوی) علمي پورې ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او ((شمشاد)) مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنگه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو هم کار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرگې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرگې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرگې غړی، بیاد جرگې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرگې د لومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسته خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد د ښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرگې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرگې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرگې د دارالانشاد غړي په توګه خپل فعال رول ادا

کې ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنگسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تردې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادی ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادی سربېره لا تر اوسه دا دنده پرمخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلواک لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیويي او ټلويزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرګند بیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنگ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او

مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي گټو ته خطر بولي، نو ځكه يې په ټينگه مخالفت كوي. زه ددې شاهد یم، هر كله چې يون كومه ليكنه او مركه كړې، نو دده پروړاندې يې مثبت او منفي غبرگونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرگونونه اكثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر كړ كېچن سياسي بهير كې يې ډېرې نامشروع گټې ترلاسه كړي او ځانونه يې مطرح كړي دي.

مثبت غبرگونونه اكثره د ولس د مشرانو، روښنفرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنگو شرايطو كې بيا هم خپل فرهنگي، سياسي او ټولنيز كار ته دوام وركوي.

دا اوسنی فرهنگي كار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول گورئ، دا د تېرو شلو كلونو كارونه دي، چې له تېريو نيم كال راهيسې پرې په منظم ډول كار شوی، او ډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اېښودل كېږي، په داسې يو دولتي دفتر كې چې بوختياوې په كې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنگي كار سرته رسول اسانه كار نه دی. استاد يون پر خپلو فرهنگي كارونو سربېره د گڼو فرهنگي ټولنو د غړي، همكار او موسس غړي په توگه هم خپل فرهنگي رول ادا كړی، په پېښور كې يې د دوو المان مېشتو فرهنگي ټولنو (د افغانستان د كلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنگ د ودې پراختيا ټولنې) د همكار په توگه د بېلابېلو ليكوالو په لسگونو

اثر، ايډيټ او چاپ کړي دي دغه راز يې په سلگونو کورنيو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستي ده، خپله يې هم په لسگونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يوزيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړي ده. دلته به يې د اشارو يادونه وکړو:

اثر

الف- پنځونې:

کتاب نوم	څرنگوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• په اوروونو کې سندرې	دويمه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هيلې	گډه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• نيمگړي ارمانونه	د حيران شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	گډه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د نازوانا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• داستاد الفت نثري کليات	داستاد الفت نثرونه	درييم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق ننگيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه	
د پوهنوال روستار تره کي اثر	دويم ۱۳۸۷

- د افغانستان فرهنگي ميراثونو ته يوه کتنه
- دويم ۱۳۸۷ د نينسي دوپرې اثر
- په افغانستان کې د جگړې جنايتکارانو محاکمه
- دويم ۱۳۸۷ د پوهنوال روستار تره کی اثر
- د- يونليکني:
 - د اماراتو سفر د اماراتو يونليک دويم ۱۳۸۷
 - که يون دی يون دی د اروپا يونليک لومړی ۱۳۸۷
 - د پنتاگون ترخنډو د امريکا يونليک لومړی ۱۳۸۷
- ه- خپرنې او شننې:
 - د محمد گل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه دويم ۱۳۸۷
 - استاد زيار د پښتني فرهنگ يو ځلاند ستوری دويم ۱۳۸۷
 - د کابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود دويم ۱۳۸۷
 - د افغانستان فرهنگ ته اوښتي زيانونه دويم ۱۳۸۷
 - د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
 - له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
 - ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
 - بېړنۍ لويه جرگه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
 - انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
 - هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
 - کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
 - فرهنگي فقر لومړی ۱۳۸۷
 - مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
 - خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
 - د کتابونو په وړېمو کې لومړی ۱۳۸۷

- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
 - پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
 - اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
 - که نړيوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷
- خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم
تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په
فرهنگي کارو زیار کې ورته دنور زغم او اوسېلې هیله لرم.
په درناوي
وفا الرحمن وفا
کابل- افغانستان

pə oruno ke səndəre

(songs in the fires)

By:
M. Ismael yoon

د خپرونو لړ: (۱۰)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library